

ja en fa cent

Any 1908

F. X. Sánchez Mesa

El 1908 va ser un any especial per a la vila d'Alcover. Un dels seus fills, Ramon Barberà, va ser ordenat bisbe de Ciudad Rodrigo i l'acte de consagració es va realitzar a Alcover. Una onada d'entusiasme i d'alegria va recórrer tota la vila i l'Ajuntament no va ser menys, ja que es va afegir a aquesta alegria col·lectiva malgrat tractar-se d'una època especialment difícil des del punt de vista econòmic. Novament des de l'administració central, ja fos Hisenda o la Diputació o el Govern Civil, les reclamacions perquè no estaven al corrent dels diferents impostos són una constant.

Administració

En aquest apartat som testimonis d'un canvi important al capdavant de l'Administració municipal. El secretari Josep Roig Magrané va presentar la seva dimissió, tot al·legant motius personals, el 13 de maig. En la mateixa sessió plenària en què es va donar a conèixer la seva dimissió es va decidir el nomenament de Carlos Fernando Alonso com a secretari interí, fet que, naturalment, seria comunicat al governador civil de Tarragona. A partir d'aquest moment es va exposar en públic la vacant del càrrec de secretari i, un cop finalitzat el termini i sense presentar-se cap més candidatura que la del secretari interí Carlos Fernando, el dia 19 d'agost se'n va confirmar en el càrrec juntament amb el sou i altres gratificacions consignades en els pressupostos municipals. Dues setmanes abans s'havien nomenat escriptors temporals per a la Secretaria Josep Gomis Puig i Josep Gumà Barberà.

Les seves funcions serien estar sota les ordres del secretari, ajudar l'agent executiu i finalitzar els expedients que se seguïen contra els contribuents morosos per dèbits de consums dels anys 1905, 1906 i 1907.

Un altre nomenament important es va produir a principis d'any quan, a proposta de l'alcalde Rubert, Pere Martorell Barberà es va fer càrrec de la recaptació i la vigilància de l'arrendament de l'escorxador per a tot allò relacionat amb les carns ovines, bovines i caprines. Juntament amb ell també van ser nomenats com a vigilants el Francesc Roig Vilamala i el Domingo Lloberas Sardà. L'horari per a realitzar sacrificis a l'escorxador va quedar establert entre les sis de la tarda i les set.

Al mes d'octubre es va autoritzar la compra de gorres per als serenos i guardes municipals per tal d'estar correctament identificats mentre exercien les seves funcions. El lliurament d'aquestes gorres es va fer aprofitant l'inici de la Fira i la Festa Major.

Una altra compra autoritzada va ser la d'un segell de dates per a poder classificar la correspondència oficial sense necessitat de franqueig.

I, a primers d'any, concretament el 22 de gener, es va informar al ple consistorial que les llistes de compromissaris per a senadors havien estat 20 dies exposades al públic i no s'havia produït cap mena de reclamació i que, per tant, es consideraven ultimades i es demanava la seva publicació al Butlletí Oficial de la província.

Hisenda

Per primera vegada en un cert temps, tornem a ser conscients de les penúries econòmiques de l'Ajuntament. De nou apareixen les amenaces, les cartes, les reclamacions per part de l'administració de l'Estat. La situació és complicada i mirarem de resumir el degoteig de males notícies.

L'any es va iniciar amb una certa tranquil·litat i amb l'aprovació de diversos impostos. El 5 de febrer es va donar el vist-i-plau al padró de cèdules personals corresponent a l'any 1908 i es va decidir la seva exposició pública per solucionar possibles reclamacions i, un cop ratificat, enviar-lo a Hisenda per a la seva aprovació.

El dia 26 del mateix mes va ser el torn del repartiment de la contribució rústica i urbana, la matrícula de subsidi industrial i el pressupost ordinari de l'any.

Cap a la meitat de l'any, concretament el 6 de juny, va arribar el primer ofici de l'Administració d'Hisenda en què es reclamava que es remetés a l'oficina provincial l'amillament i el recompte de la ramaderia per a l'any 1909, i ja amb l'amenaça de demanar-ne responsabilitats pel retard.

El mateix dia es va informar que havia estat publicat al Butlletí Oficial de la província una circular, també d'Hisenda, on s'apercebia l'alcalde, els regidors i els individus de la Junta Repartidora que, si en el termini de 5 dies no es remetia el repartiment veïnal corresponent a 1908, se'ls penalitzaria amb la multa màxima que autoritzava la llei municipal del moment. La mateixa circular informava que el contingent provincial que corresponia a Alcover per al 1908 ascendia a 4.945,30 ptes.

I també el dia 6 de juny s'informava d'una altra circular en la qual s'advertia el consistori que tenia el deure d'ingressar a les arques del Tresor el cup de consums del segon trimestre de 1908.

A finals de juliol des d'Hisenda es va publicar una nova circular que instava l'alcalde i alguns regidors a presentar-se a la Delegació provincial per tractar la liquidació dels debits pendents del repartiment de consums dels anys 1905, 1906 i 1907. Aquesta liquidació va posar en dificultats el Consistori tota la resta de l'any. Ja hem vist en l'apartat d'Administració que es van haver de contractar dos escriptors per, entre altres coses, finalitzar els expedients de consums d'aquests anys.

La visita a Tarragona, que va suposar també un major increment en el capítol de dietes al pressupost, fet que va quedar ben remarcat en els comptes de despeses que tant l'alcalde com els altres regidors van passar, no va ser gens satisfactòria. L'Ajuntament, en ple contraatac, va presentar quatre recursos contra la decisió presa pel Delegat d'Hisenda de tirar endavant accions legals front l'alcalde i els altres regidors per responsabilitat personal en els debits de consums.

Per tal de solucionar aquest problema creixent, el 12 d'agost, es van convocar els dos agents executius de la vila, Miquel Rius i Domingo Lamata, per tal que presentessin amb caràcter immediat a la dipositaria municipal tots aquells valors de consums pendents de cobrament. Quan set dies més tard s'exposa al ple el resultat d'aquesta convocatòria, el resultat no pot ser més pèssim. L'agent Miquel Rius els havia presentat, de forma verbal, la dimissió del seu càrrec. Pel que fa a Domingo Lamata, feia molt de temps que no havia realitzat cap mena d'ingrés pel concepte de consums.

El ple no va tenir més remei que acceptar la dimissió de Miquel Rius i va haver de declarar absent del càrrec a Domingo Lamata després de discutir la seva negligència i desídia. També els van exigir que fessin entrega a l'Ajuntament de tota la documentació pendent dels anys anteriors, sobretot dels ja famosos 1905, 1906 i 1907.

Després d'obrir un període de cobrament voluntari del repartiment de consum dels anys pendents, sense un resultat satisfactori (és difícil que algú, voluntàriament, satisfaci un impost), es va decidir per unanimitat el nomenament de Tomàs Sans Rebull, agent executiu interí, perquè continués el procés de constreyniment contra els morosos. També es va decidir fer públic que estava vacant el càrrec d'agent executiu de la vila.

Tres mesos després la situació no havia millorat. El 3 de novembre, donada la situació econòmica del municipi i dels obstacles que n'impedien la bona marxa o l'estat, així com els deutes per moltes endarrerides imposades a l'alcaldia i l'Ajuntament pels debits de consums, contingent provincial i carcerari, per unanimitat es va arribar a l'acord d'obrir la recaptació dels repartiments de consums i guarda rural corresponents a 1908, així com dels anteriors i, un cop efectuats, es satisfessin els debits més urgents.

També es va sol·licitar al "Muy Ilustre Sr. Delegado de Hacienda de la provincia, al Excelentísimo Sr. Presidente de la Diputación Provincial y al Ilustre alcalde de Valls" perquè aixequessin un certificat de tots els debits que pesaven sobre l'Ajuntament i

dels pagaments que s'havien efectuat, amb les corresponents dates, des del primer de juliol de 1897.

Una setmana més tard, el 18 de novembre, una nova circular de la Tresoreria d'Hisenda els feia responsables personalment de no efectuar els ingressos pels dèbits de consum de 1908. Després d'una discussió es va decidir respondre a la Tresoreria que l'Ajuntament en el seu moment havia tramitat l'expedient per a l'adopció de mitjans per al repartiment de consums i que l'havia remès a l'administració d'Hisenda, per a tenir la seva aprovació o fer les modificacions que fossin necessàries, i que no havien rebut resposta i, per aquest motiu, no s'havia estat a temps de recaptar els impostos ni constrènyer als contribuents. Per acabar-ho d'adobar, el repartiment tenia més de quaranta reclamacions en contra per part dels mateixos contribuents, unes reclamacions que s'havien de solucionar abans de confirmar definitivament el repartiment.

Per si amb tot plegat no n'hi havia prou, a l'agost, un ofici del recaptador municipal anunciava que es veuria obligat a portar al Registre de la Propietat els manaments preventius d'embargament de les finques de les persones responsables de dèbits per cèdules personals dels exercicis 1898-99, 1899-1900 i 1902, si no es saldaven aquests dèbits.

Es va crear una comissió per resoldre aquest assumpte i per tal que es personés a Valls per entrevistar-se amb el recaptador i per posar-se en comú acord per a realitzar els ingressos dels citats dèbits.

Amb tot això, la caixa municipal havia de continuar fer front a nombroses despeses variades: comptes presentats per l'alcalde i altres regidors pels viatges de caràcter oficial a Tarragona; un compte del regidor Ramon Camps per haver estat comissionat per a fer l'ingrés a les llistes dels mossos del reemplaçament de 1908 a la Caixa de Recluta; un altre compte a favor de l'alcalde per les despeses ocasionades pels quatre recursos contra Hisenda que ja hem vist; així com una llarga llista de pagaments a diverses persones, tant membres de l'ajuntament com no, per diversos conceptes: aiguader, recaptació d'impostos, despeses de viatges, etc.

També es va satisfer a l'antic sereno de la vila, Francesc Alumà Brunet, la quantitat de 46,25 ptes. que se li devia de la seva tasca de sereno en anys anteriors, una quantitat que tenia pendent de cobrar des que havia estat cessat del seu càrrec a l'octubre del 1906, dos anys enrere. Igualment es va acordar satisfer els imports de l'oli dels fanals que els serenos feien servir a la nit i que serien satisfets així que la caixa municipal tingués líquid.

I finalitzant el capítol de pagaments, es va acceptar un compte de l'arquitecte reusenc Pere Caselles Tarrats com a bestreta d'uns plànols per a canalitzar les aigües de la font Major. La factura ascendia a la xifra de 366 ptes. i seria satisfeta, igual que l'oli dels serenos, quan hi hagués líquid a les pobres arques municipals.

A finals de setembre s'havia nomenat l'alcalde i els regidors Joan Torrens, Simó Martorell i Cesari Nogués per formar la comissió de pressupostos per al 1909. Aquests es van aprovar el dia 9 de desembre i, aquell mateix dia, es va acordar treure a subhasta pública el cobrament dels drets de l'escorxadador per a bestiar boví, oví i cabres, per un costat, i per l'altre el de bestiar porcí, amb un preu inicial de 2.500 i 2.000 ptes.

respectivament. També es trauria a pública subhasta els drets de parades públiques per un preu inicial de 400 ptes.

Tot i la magra situació econòmica municipal, encara van quedar prou diners a la caixa per poder-se gastar la no gens menyspreable quantitat de 15 ptes. per la compra d'un retrat de Ses Majestats el rei Alfons XIII i la seva "Augusta esposa".

Quintos

Al mes de febrer es va fer la tradicional configuració de la llista dels mossos del reemplaçament corresponent a l'any 1908. Donada la relació de parentiu del l'alcalde Antoni Rubert i el regidor Joan Girona amb alguns dels mossos que formen part del reemplaçament de 1908, no formaran part en la seva classificació com a soldats i el seu lloc serà ocupat pels regidors de l'anterior bienni, Francesc Girona i Francesc Puig. El reconeixement dels mossos va anar, com sempre, a càrrec del metge municipal Lluís Domingo Martí.

Sanitat/Beneficència

Relacionat amb les penúries econòmiques del municipi, a principis d'any es va aprovar el pagament d'un compte de 29,50 ptes., corresponent a medicaments que Gabriel Miró Llopis havia facilitat a malalts pobres o sense recursos al llarg dels anys 1906 i 1907.

I al mes d'octubre hi va haver una petita alarma sanitària a causa de les mortals conseqüències que estava tenint una epidèmia de còlera que afectava Rússia. Des del Govern central es van fer tota una sèrie de recomanacions i indicacions per evitar l'arribada de l'epidèmia. Naturalment el ple municipal va aprovar les mesures sanitàries que recomanava la junta de Sanitat i es van donar ordres per a la neteja dels carrers i les muralles de la vila.

També es va ordenar a un guarda de camp que tots els matins revisés l'estat de les canonades d'aigua que servien la vila, així com tots els abeuradors per tal d'assegurar-ne la netedat i l'estat de salubritat.

Ensenyament

Sense novetats, durant 1908, de les obres de la nova escola projectada, que va ocupar gran part de les reunions plenàries de l'any anterior.

Sí que es va tirar endavant la creació d'una Junta Local de Primer Ensenyament. A proposta del Sr. alcalde es va acordar el nomenament dels regidors Joan Girona Miret i Simeó Martorell Ribé perquè formessin part d'aquesta Junta i també es va decidir que es proposarien al governador civil, perquè en formessin part en qualitat de pares i mares, Joan Simó Masqué, Lluís Giné Escarré, Mercè Altadill Albera i Maria Català Miret. Acabarien completant la Junta mossèn Tarragó, l'inspector municipal de Sanitat, Lluís Domingo Martí, i l'únic farmacèutic de la vila, Gabriel Simó Llopis.

Al mes d'agost, i a petició del mestre Francesc Serra Rovira, es va decidir augmentar-li la quantitat que tenia assignada per a pagar el lloguer de les habitacions que tenia com a mestre de la vila, tenint en compte que estava molt desfasada respecte dels lloguers que ja s'estaven pagant en aquell moment. La quantitat va ascendir de les 100 ptes. que rebia fins a 175 ptes.

Urbanisme

L'any va començar amb l'assistència de l'alcalde Rubert a una reunió convocada per la Cambra Agrícola Oficial de Montblanc i la Conca, amb l'objecte d'acordar els mitjans per a gestionar la construcció d'un pont sobre el riu Francolí en el seu encreuament amb la carretera de Reus. El resultat de la reunió va ser que la vila d'Alcover s'afegia a la petició que es remetria al Ministeri de Foment per tal que l'Estat es fes càrrec de les obres, amb un escrit de súplica que faria arribar la Cambra Agrícola. El 22 de gener es va ordenar al veí Joan Martí que reparés la part del camí antic a Valls, entre el poble i la línia de ferrocarril, en el qual es trobava enderrocada un marge de la seva propietat. Si no ho feia en el termini de vuit dies, el repararia l'Ajuntament a càrrec seva.

I al mes d'octubre es comunicava a Margarida Gassol Andreu que procedís a fer les reparacions necessàries a la canonada d'aigües sobrereres de la font Vella, que estava situada a la seva propietat, i que les fes amb un caràcter immediat.

Josep Català Punsoda, en nom de Joan Xipell Pujol, va presentar el dia 5 d'agost una instància per demanar autorització per aixecar la teulada de la casa que tenia a la plaça Nova i poder construir un pis nou. La petició va ser autoritzada sempre que no perjudicés cap veí.

I el veí Francesc Puig Guardias explicava, a mitjan novembre, que posseïa una horta propera al corral del convent de Santa Anna. En aquest corral feia temps que havia nascut una figuera silvestre que en aquell moment, amb el pas dels anys, s'havia convertit en un arbre força corpulent que estava perjudicant la paret i l'edifici del convent i, a més, a vegades servia per assaltar la seva pròpia horta. Per aquest motiu sol·licitava que es pogués talar o arrencar. L'Ajuntament hi va donar el vist-i-plau.

Al mes d'octubre, donada la proximitat de la Fira i la Festa Major, es va decidir el canvi d'algunes bombetes de l'enllumenat públic que estaven deteriorades.

Altres

El dia 22 de gener es va comunicar que la consagració de Ramon Barberà Boada, natural d'Alcover, com a bisbe de Ciudad Rodrigo (de fet administrador apostòlic perquè realment va ser consagrat com a bisbe titular d'Anthedon) es faria a Alcover. Per aquest motiu, es va considerar que era deure de l'Ajuntament formar part activa de les festes que el poble, de manera espontània, volia celebrar amb motiu d'aquesta consagració. Es va decidir la creació d'una comissió o junta que representés totes les entitats o gremis que formessin part de la celebració perquè executés allò que fos

menester per dur-la a terme. La Junta va quedar formada per: Antoni Rubert Climent, alcalde; Ramon Camps Molné, regidor; Simeó Martorell Ribé, regidor síndic; Antoni Plana Barberà, president del Casino d'Alcover; Pau Valldosera Català, president del Cercle d'Amics; Pere Farré Barberà, president de la Dàlia; Pere Papiol Ferré, president de la Cooperativa Agrícola; els veïns propietaris Joan Andreu Llovera, Lluís Escoté Tell, Lluís Giné Escarré, Joan Barberà París i Antoni Pàmies Solé; Lluís Carbó Vallès, jutge municipal; Josep Roig Tomàs, fiscal municipal, i Jaume Tarragó Brufau, capellà. Les despeses de la celebració haurien de cobrir-se amb subscripció pública perquè l'Ajuntament no disposava de recursos propis al pressupost corrent.

Al mes de febrer, a proposta de l'alcalde i per tal "de enaltecer las preciosas cualidades que concurren en la persona del Dr. Don Ramón Barberà Boada" i per tal d'expressar-li l'afecte i l'estimació de la vila, es va decidir canviar el nom del tram de carrer on estava ubicada la seva casa natal, que en aquell moment (igual que avui dia) s'anomenava Forn Xic, pel nom de Bisbe Barberà i que a la façana de casa seva es col·loqués una làpida amb una dedicatòria que recordés el seu naixement i la seva carrera. Aquest homenatge es considerava un deure del municipi, ja que havia estat escollit per celebrar-hi la seva consagració com a bisbe. Així doncs, des del 26 de febrer de 1908, la part del carrer Forn Xic, que va des de la plaça Vella fins a la plaça del Carme portaria el nom de Bisbe Barberà i que es col·locaria una làpida de marbre amb la següent inscripció: "En aquesta casa nasqué l'm. Sr. Dr. D. Ramón Barberá y Boada al 30 de Agost de 1847. I de la mateixa sortí per ser consagrat bisbe de Ciudad Rodrigo en la iglesia parroquial de aquesta vila lo día 26 Abril de 1908". Aquesta làpida es regalaria al propietari de l'edifici i es descobriria el mateix dia de la consagració.

A mesura que s'acostava el dia assenyalat, l'activitat era més frenètica, tenint en compte tots els preparatius i l'arribada d'altres dignitats i personalitats com ara l'arquebisbe de Tarragona i els bisbes de Lleida i Girona. El diari *La Vanguardia* en la seva edició del dia 20 d'abril, recollia el programa de festes que preparava la vila d'aquesta manera:

Alcover (Tarragona)

18 abril. Programa de las fiestas que se han de celebrar en esta villa con motivo de la solemne consagración episcopal del doctor don Ramón Barbera:

Día 25. A las doce del mediodía se anunciara la fiesta con un repique general de campanas en todas las iglesias y nutrida salva de morteretes.

A las tres de la tarde, reparto de bonos entre los pobres de la población.

Por la noche, iluminaciones públicas y pasacalles de danzas populares.

Día 26. Al amanecer, gran salva de morteretes y repique general de campanas.

A las ocho en punto deberán estar reunidas en la estación las autoridades, comisiones, sociedades de recreo, danzas populares, bandas de música, Xiquets de Valls y particulares que deseen asistir á la recepción del tren especial procedente de Tarragona, en el que irán los Rdos. prelados, comisiones, asistentes y pasajeros que se agreguen de las demás estaciones del tránsito.

La llegada del tren será saludada con una salva de morteretes y se. echarán al vuelo las campanas de todas las iglesias.

Acto seguido se organizará la comitiva para dirigirse á la casa del consagrado y desde allí, tras un breve descanso, se dirigirá á la iglesia parroquial.

A las nueve dará comienzo la ceremonia religiosa, siendo consagrante el señor arzobispo de Tarragona y asistentes los obispos de Lérida y de Gerona, encargándose del canto litúrgico la capilla de Tarragona, que dirige el señor Roig.

Terminada la ceremonia la comitiva acompañara al nuevo consagrado á su domicilio, anunciándose la salida con otra salva de morteretes, repique general de campanas, músicas, etc., etc.

Acto seguido se descubrirá por el alcalde una lápida conmemorativa, colocada en la fachada de la casa, por acuerdo del Ayuntamiento de la villa.

A la una tendrá lugar el banquete oficial con que los padrinos obsequiarán á los Rdos. prelados, autoridades, comisiones y demás invitados al efecto.

A las cuatro, los Rdos. prelados se trasladarán a la ermita de Nuestra Señora del Remedio, donde se cantará una solemne Salve á la Virgen.

A las siete, regreso á la población. Iluminación general.

A las nueve, disparo de un ramillete de fuegos artificiales y acto seguido serenata por las bandas de música en la plaza de la villa.

Día 27. "A las nueve de la mañana, confirmación general, que administrará el obispo doctor don Ramón Barbera.

Por la tarde, concurso de bailes, danzas populares y cucañas".

Un parell de mesos més tard es va donar compte de la recepció d'un telegrama de part de l'alcalde de Ciudad Rodrigo, en què agràia i acceptava en nom de la seva ciutat la felicitació que li va dirigir l'alcalde amb motiu de l'entrada del bisbe Barberà.

Amb motiu de la celebració de la Festa Major era tradicional la contractació de grups de música per tal d'amenitzar les festes públiques i religioses. Donada la situació econòmica es va crear una comissió formada pels regidors Sebastià Cesari i Simeó Martorell per tal de negociar amb les diferents societats de la localitat algun tipus de conveni per a fer aquestes contractacions. Primer es va decidir l'inici de gestions amb la junta del Casino d'Alcover i, si no eren fructuoses, amb la junta de la Dàlia.

Les negociacions deurien arribar a bon port, perquè el 2 d'octubre s'aprovava el compte per a la contractació de l'orquestra que amenitzaria la Fira i la Festa Major, un compte que ascendia a 500 ptes. i les despeses de manteniment a càrrec de l'Ajuntament i el Casino d'Alcover.

I continuant amb els preparatius de les festes, es va autoritzar Joan Ferré Figuerola i Amadeu Masqué Barberà perquè contractessin una colla de gralles per a la Festa Major. Per aquest motiu havien demanat una compensació o gratificació ja que la colla havia de recórrer tots els carrers del poble durant els dos dies de festa. Es va acceptar una gratificació de 25 ptes., tal i com s'havia fet en anys anteriors.

Finalment es va acceptar una invitació de mossèn Tarragó per assistir a una solemne missa amb exposició major i el cant d'un *Te Deum* que es realitzaria el 22 de novembre a dos quarts de deu del matí, i amb caràcter oficial, ja que es commemorarà el 50è aniversari de la primera missa que va celebrar el Sant Pare Pius X.